Romāns Naudiņš: mūsu nacionālā bagātība ir ģeogrāfiskais stāvoklis

21.03.2012 14:01

Intervija ar LR 11.Saeimas deputātu Romānu Naudiņu,
Žurnāls "SPEKTRS" 15.03.2012.

Pēdējā laikā Latvijas politiskā laukā tiek aktualizēti nacionāli jautājumi, saprotams, ka tos nostiprināt un stabilizēt vajadzēja jau kopš 1991. gada. Prieks, ka vismaz tagad tas ir realizējams. Taču daudz pārmetumu nacionāli noskaņotu politiķu virzienā izskan, ka tiek runāts par nacionāliem, bet nevis par ekonomiskiem jautājumiem. Taču, kā atzīst VL!-TB/LNNK līderis Raivis Dzintars, žurnālisti nemaz par to neinteresējas. Tāpēc SPEKTRS ņēmis vērā politiķa ieteikumu un sarunā aicinājis ar astoņu gadu teorētisku un praktisku pieredzi apveltītu ekspertu ekonomikas jautājumos VL!-TB/LNNK 11.saeimas deputātu Romānu Naudiņu.

SPEKTRS: Kas ir Latvijas nacionālās bagātības un kā tās vairot?

Romāns Naudiņš: Lai arī pēdējos astoņus gadus esmu bijis cieši saistīts ar saimniecisko darbību, kas vērsta uz ražošanu un eksportu, par Latvijas nacionālo bagātību pirmkārt uzskatu nemateriālas vērtības. Tā ir kultūra, mūsu cilvēku nacionālā identitāte. Tieši nacionālā kultūra un tradīcijas ļauj būt mums unikāliem citu valstu vidū. Tās ir lietas, kuras vienmēr esmu turējis godā. Šī pārliecība man ļāvusi veiksmīgi attīstīt saimniecisko darbību gan Latvijā, gan ārpus Latvijas. Šobrīd esmu ievēlēts 11.Saeimā. Protams, tas bija zināms pārsteigums, jo deputāti, kas ikdienā nodarbojušies ar uzņēmējdarbību (ražošanu, eksportu) ir retums. Diemžēl. Saeimā vitāli pietrūkst praktiķu. Laba izglītība, teorētiskās zināšanas nenoliedzami ir svarīgi, bet ar to ir par maz. Nepieciešamas praktiskās zināšanas, lai būtu reāls redzējums kā attīstīt valsti un kā to izdarīt. Sevišķi svarīgi tas ir mazām valstīm kā Latvijai. Latvija nav bagāta ar derīgiem izrakteņiem, tomēr ir citas nozīmīgas vērtības, proti, mūsu nacionālā bagātība ir Latvijas ģeogrāfiskais stāvoklis. Latvija, Baltijas valstis ir stratēģiski svarīgs tilts starp Rietumiem un Austrumiem. Ostas un tranzīts ir bagātība, kuru neesam pilnībā izmantojuši savas tautas un valsts labā. Galvenokārt politisku ķīviņu un intrigu dēļ. Uzskatāms piemērs ir Baltkrievijas kravu pārvadājumi. Domstarpības, mantrausība un nekompetence ir novirzījušas lielu daļu Baltkrievu kravu Lietuvas virzienā. Otrs Latvijas nacionālās bagātības resurss ir koksne un kūdra. Ja par koksni runājam daudz, tad kūdras nozarei nav tik liela publicitāte, kaut gan kūdras nozarē katru gadu tiek ieguldīti vairāki miljoni lati. Šī nozares attīstība varētu būt vēl straujāka, ja nodokļu politika eksportam būtu draudzīgāka. Tas attiecas ne tikai uz kūdras nozari, bet gan uz visiem eksporta virzieniem. Darbaspēka nodoklis pamatīgi bremzē eksporta attīstību. Jāpatur prātā, ka iegūstot dabas resursus, ir jābūt atbildīgiem pret apkārtējo vidi un nākamām paaudzēm. Tas ir bezatbildīgi, lielos apjomos eksportēt tikai apaļkokus. Eksportam jābalstās uz augstu pievienoto vērtību. Tam jābūt veselīgi attīstītam un rūpīgi izvērtētam. Piemēram, lai koksnes izciršana nenotiktu straujāk par tās pieaugumu.

SPEKTRS: Par kūdras nozari nav nekas dzirdams, kur nu, vēl, ka tā ir mūsu Latvijas priekšrocība. Ja kūdras nozarē katru gadu tiek ieguldīti vairāki miljoni, tad kāda ir atdeve?

Romāns Naudiņš: Latvija veiksmīgi eksportē kūdru, kas domāta dārzkopībai, kā arī kūdru, kuru izmanto apkurei. Piemēram, ar kūdras granulām arī es apkurinu savu privātmāju un izmaksas ziemā siltumam ir ap 35 santīmiem kvadrātmetrā. Tai skaitā karstais ūdens arī tiek uzsildīts.

SPEKTRS: Vai nacionālās vērtības būtu pēc iespējas jāpatur valsts pārvaldei, vai arī, kā savulaik Šķēle un A. Šlesers uzskatīja, ka viss, kas ir ar nacionālu pieskaņu (ilgtermiņā pelnošs) jāpārdod un jāprivatizē ārvalstu uzņēmējiem, jo viņiem ir nauda, atšķirībā no mums vietējiem. Turklāt Šķēle uzskatīja, ka valstij nekas nav jāpieder, tai tikai jānodarbojas ar nodokļu iekasēšanu.

Romāns Naudiņš: Esmu pretinieks peļņu nesošu valsts uzņēmumu privatizācijai. Īpaši šobrīd, kad pasaules attīstītās valstis griežas atpakaļ un sāk vairāk iejaukties savu valstu ekonomikā. Kategoriski iebilstu pret *Lattelekom* un *Latvijas Mobilā telefona* privatizāciju, kas drīzumā varētu aktualizēties. Uzskatu, ka *Lattelekom* un LMT ir stratēģiski uzņēmumi. Turklāt peļņu nesoši. Ir absolūti bezatbildīgi atdot valstij piederošās daļas privātam sektoram, nerunājot nemaz par citiem stratēģiskiem valsts uzņēmumiem, kuru privatizācijas iespējamība ik pa laikam uzvirmo. Esmu pret neapdomīgu un sasteigtu privatizācijas politiku.

SPEKTRS: Kāpēc tas tā notiek, vai tad politiķi nesaskata tās vizualizētās zelta oliņas ilgtermiņā, ka gatavi vistiņu atdot par piešķirto „kukulīti", kas jāpiebilst, ka uz ilgu laiku tāpat nepietiek? Galu galā arī politiķu bērni dzīvos Latvijā, bet varbūt es šaubos, dzīvos kādā eksotiskā zemē... Saprotams, ka politiķi nenes personisku atbildību par bezatbildīgu rīcību un rīkošanos pretvalstiskās interesēs, bet vai nesanāk tā, ka politiķis var darīt ko grib, ņemt kukuļus, apzagt valsti, slēgt Latvijai neizdevīgus Līgumus utt., un viņam par to nav jāatbild. Vai nebūtu pienācis laiks kaut ko mainīt šajā sakarā, lai tā sirošana ar Latvijas bāleliņu palīdzību izbeigtos?

Romāns Naudiņš: Pirms 11.Saeimas vēlēšanām politisko debašu laikā vienīgā partija, kas skaidri pateica NĒ valsts uzņēmumu privatizācijai (runa gāja par LMT un *Lattelecom*), bija Nacionālā apvienība VL!-TB/LNNK. Vienīgā partija, kura pārstāvēta šobrīd parlamentā. To mēs skaidri paudām Latvijas Televīzijas debašu laikā. Tad jautājums, kādēļ sabiedrība visus iepriekšējos gadus ir atbalstījusi partijas un politiķus, kuri atbalsta privatizāciju un ārvalstu komercbanku agresīvo politiku Latvijā? Vai sabiedrībai nav skaidrs, kuras partijas pārstāv šīs intereses? Politiķi ir tautas spogulis! Protams, ir arī salīdzinoši daudz mazsvarīgu valsts uzņēmumu, kuru privatizācija ir pieļaujama, jo uzņēmumi tiek mākslīgi uzturēti pie dzīvības un kļuvuši par partiju ielikteņu darba vietām. Šādi uzņēmumi jānodod privātam sektoram. Jautājums tikai, vai kāds tos ņems.

SPEKTRS: Kuri ir tie, kas tās uztur mākslīgi pie dzīvības? Vai partiju ielikteņi tos uztur par valsts naudu? Vai Jūs, lūdzu, būtu gatavs minēt kādu uzņēmumu nosaukumus?

Romāns Naudiņš: Cik zinu, tad Ekonomikas ministrijā šobrīd ir izveidota darba grupa, kas pēta iespējamo uzņēmumu nodošanu privātam sektoram. Tad, kad darba grupa nāks ar saviem priekšlikumiem valdībai un Saeima, tad plašāk par to varēs runāt. Nosaukt konkrētus uzņēmumus šobrīd atturēšos. Varbūt būšu nepopulārs, bet es tomēr atbalstu lielāku valsts lomu ekonomikā, kas skar stratēģiskus jautājumus. Neesmu piekritējs tam, kas viss ir privatizējams un atdodams privātās rokās. Šobrīd globālā pasaules ekonomika ir pagriezusies citā virzienā.

SPEKTRS: Tagad, kad valdībā ir ienākusi 11. Saeima, kā jūs domājat, vai valstij pēc 10 Saeimas „buldozeru" sirošanas vēl mums kaut kas no nacionālām bagātībām ir palicis pāri?

Romāns Naudiņš: Viss vēl nav zaudēts. Esmu optimists un ticu Latvijas valsts nākotnei un labklājībai.

SPEKTRS: Vai Jūs varētu, lūdzu, minēt kādu uzskatāmu Latvijas veiksmes stāstu?

Romāns Naudiņš: Mums ir pietiekami daudz nozares, kuras ir iespējams veiksmīgi attīstīt. Jau minēju ostas un tranzītu. Patiesībā ļoti veiksmīgi Latvijā sāk attīstīties mazā un vidējā uzņēmējdarbība, kas vērsta uz eksportu. Mēs ražojam mēbeles, medikamentus, pārtiku un daudz ko citu. Es nāku no Valmieras un lepojos, ka mūsu pilsētā eksportam tiek ražota stikla šķiedra un ugunsdzēšamie aparāti. Kopā šie divi uzņēmumi nodarbina vairāk kā 1000 cilvēkus, savukārt viens no Valmieras uzņēmumiem ražo ķīmisko vielu uzglabāšanas tvertnes, kuras tiek eksportētas līdz pat tālajam Urālu reģionam. Tas ir labs piemērs. Latvijā ir daudz ražošanas un eksporta veiksmes stāstu. Protams, šie apjomi kopumā ir nepietiekami un jaudas vairākas reizes būtu jāpalielina. Politiķiem jāsaprot, ka samazinot nodokļus eksportam, mūsu preces kļūs konkurētspējīgākas globālajos pasaules tirgos. Tās pirks vairāk, tātad mēs ražosim vairāk. Vairāk darba vietu, mazāka sociālā spriedze. Esmu pārliecināts, ka šajā gadā eksporta apjomi Latvijai pieaugs. Arī tad, ja Eiropā būs recesija. Mans optimisms balstīts uz to, ka Latvijas eksportētāji beidzamos gadus sevi pierādījuši kā uzticamus partnerus ar spēju saražot kvalitatīvu, konkurētspējīgu produktu, piegādāt to laikā un par labu cenu. Rietumeiropā izmaksas ir lielākas. Mēs lēnām, bet pamatīgi virzāmies uz to, lai nostiprinātu savas pozīcijas Rietumeiropas tirgos.

SPEKTRS: Kādas izmaiņas Jūs vēlaties saskatīt valsts pārvaldē?

Romāns Naudiņš: Man gribētos, lai darbs valsts pārvaldē notiek enerģiskāk, intensīvāk. Valsts pārvaldes mehānisms ir smagnējs un virzība gaužām lēna. Šāds gausums nav pieņemams, jo īpaši tik mazai valstij. Uzņēmēji ir gatavi strādāt. Viss atkarīgs no valsts pārvaldes spējas un vēlmes ieklausīties uzņēmējos, lai eksports attīstītos. Tikai caur ražošanas un eksporta prizmu mēs spēsim nodrošināt labklājību mūsu Latvijai. Tas ir iespējams.

SPEKTRS: Kā Jūs domājat virzīt šo procesu, lai tas būtu iespējams?

Romāns Naudiņš: Nacionālās apvienības VL!-TB/LNNK frakcija ir izveidojusi Tautsaimniecības darba grupu, kura Saeimas deputātiem sniegs savas rekomendācijas tautsaimniecības attīstībai. Grupas darbu ir uzticēts vadīt man. Šobrīd darbs ir uzsākts un drīzumā sniegsim savus priekšlikumus mazās un vidējās uzņēmējdarbības attīstībai Latvijā. Tieši mazā un vidējā uzņēmējdarbība ir tas, ar ko profesionāli esmu nodarbojies beidzamos astoņus gadus. Ceru, ka mana pieredze ražošanā-eksportā dos vērtīgus priekšlikumus Latvijas tautsaimniecības attīstībai.

Novēlējums

Romāns Naudiņš: Antuāns de Sent-Ekziperī ir teicis: “Mēs cits citam esam svētceļnieki, kas pa dažādiem ceļiem cauri grūtībām dodamies uz vienu un to pašu tikšanos.” Tādēļ novēlu ikvienam, virzīsimies uz savu mērķi ar labvēlīgu attieksmi, ticību saviem spēkiem un cieņu pret savu zemi, valsti.